

CANOLBARTH A DE AMERICA!

45 MUNUD-LAWR

- Defnyddio mapiau o'r byd, atlasau a globau i adnabod y Deyrnas Unedig, yn ogystal â'r gwledydd, cyfandiroedd a chefnforoedd sy'n cael eu hastudio yn y cyfnod allweddol yma.
- Defnyddio cyfeiriadau cwmpawd syml (Gogledd, De, Dwyrain a Gorllewin) ac iaith leoliadol a chyfeiriadol [er enghraifft, pell ac agos; chwith a dde], i ddisgrifio lleoliad nodweddion a llwybrau ar fap.
- Lleoli gwledydd y byd, gan ddefnyddio mapiau i ganolbwyntio ar Ewrop (gan gynnwys lleoliad Rwsia) a Gogledd a De America, gan ganolbwyntio ar eu rhanbarthau amgylcheddol, nodweddion allweddol ffisegol a dynol, gwledydd a dinasoedd mawr.
- Deall a chymhwyso egwyddorion diet iach ac amrywiol.

AMCAN DYSGU

- Cyflwyniad pwynt pwêr ar gyfer y wers.
- Pwmpen Cnau Melyn / Butternut squash.

ADNODDAU

1. Os yw'n berthnasol, ailadroddwch y wers flaenorol a phwyntiau daearyddol, gan ofyn i'r plant rannu rhywfaint o'r wybodaeth a ddysgwyd ganddynt a lleoli'r ardal ar fap o'r byd.
2. Ble chi'n meddwl mae hwn?
3. Beth ydych chi'n ei wybod yn barod am Ganolbarth a De America?
4. Gofynnwch i'r plant i leoli Canolbarth a De America ar fap y byd, yn defnyddio iaith lleoliadol i ddisgrifio'r gwahaniaeth rhwng Canolbarth a De America.
5. Mae saith gwlad yng Nghanolbarth America a 12 yn Ne America. Ydy'r plant yn gallu enwi neu ddod o hyd i rai yn yr atlas. (Canolbarth America: Belize, Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua a Panama. De America: Yr Ariannin, Bolivia, Brasil, Chile, Colombia, Ecwador, Guyana, Paraguay, Periw, Suriname, Uruguay a Venezuela.)
6. Siaradwch gyda'r plant am y math o fwyd mae Canolbarth a De America yn cael ei adnabod amdano:

Roedd gan Ganol a De America lawer o wareiddiadau pwysig dros y canrifoedd. Mae'r rhain yn cynnwys y Mayans, yr Aztecs, a'r bobl Nazca. Roedd y bobl hyn yn bwyta'r planhigion oedd yn tyfu o'u cwmpas yn bennaf: casafa, pupurau tsili, pwmpenni, tomatos, ffa, india-corn ac afocado.

Defnyddiodd y gwareiddiadau hyn eu hamgylchedd fel y gallent dyfu cymaint o lysiau iach â phosibl. Tri llysieuyn pwysig yng nghanolbarth a De America oedd india-corn, ffa a phwmpen. Plannwyd y 'Tair Chwaer' hyn gyda'i gilydd oherwydd y ffyrdd y maent yn helpu ei gilydd.

BRASLUN Y WERS

PARHAU

Mae'r coesyn corn melys yn gweithredu fel polyn dringo ar gyfer y ffa. Ar yr un pryd, mae'r ffa yn helpu i ychwanegu nitrogen yn ôl i'r pridd sy'n dda i iechyd planhigion. Mae hyn wrth gwrs yn ddefnyddiol iawn i'r corn melys sy'n gofyn am lawer o nitrogen. Mae'r pwmpen cnau menynt hwn yn darparu gorchudd dros y ddaear sy'n helpu'r pridd i gadw'r lleithder i mewn ac yn atal chwyn rhag tyfu.

Gweithgaredd

1. Gofynnwch i'r plant ddychmygu sut fyddai bywyd heb unrhyw archfarchnadoedd na siopau. Ble bydden nhw'n cael bwyd a dillad? Atgoffwch nhw mai fel hyn oedd bywyd ers talwm. Roedd yn rhaid i'r Americanwyr Brodorol ddibynnu ar eu hamgylchedd ac addasu i gyflenwi bwyd, dillad a lloches iddynt.
2. Dywedwch wrthyn nhw mai tri phrif gnwd rhai o'r gwareiddiadau hyn oedd corn, ffa a phwmpen. Cynaeafwyd y rhain yn yr haf. Roedd yr Americanwyr Brodorol yn cydnabod bod y cynydau hyn o'u tyfu gyda'i gilydd yn helpu ac yn cynorthwyo ei gilydd.
3. Gofynnwch i'r plant i gynhyrchu diagram gyda phob un o'r tair chwaer a'i labelu i ddangos sut maen nhw'n cefnogi ei gilydd.

Llenwi'r wybodaeth o'r wers ar y map

O'r wybodaeth yn y wers heddiw, cwblhewch y bylchau ar fap y byd y plentyn sy'n berthnasol i Ganolbarth a De America.

BRASLUN Y WERS

- Gall y plant greu eu gwaith celf eu hunan i gynrychioli system blanu y Dair Chwaer.
- Gall y plant greu breichledu cyfeillgarwch mewn tri lliw i gynrychioli'r Dair Chwaer.

GWEITHGAREDDAU PELLACH / GWAITH CARTREF

AM FWY O ADNODDAU ADDYSG ARBENNIG EWCH I:

EAT THEM TO DEFEAT THEM.COM

© Veg Power CIC 2024

**CANOLBARTH
A DE
AMERICA**

